

Ali uradna dokumentacija postopka imenovanja omogoča ustavnopravno preverljivost odločanja v postopku imenovanja Varuha za človekove pravice 2025/2026?

Analiza **Predloga** in **Odločbe (vročena na naslov mag. Franc Derganc dne 4.2.2026)** z uporabo imitacijsko-modelne metode ustavnosodne presoje ter rekonstrukcija pravilne strukture ustavne odločbe

Avtor: mag. Franc Derganc

Datum: 5.2.2026

Veza:

1. [IZJAVA ZA JAVNOST - mag. Franc Derganc, dne 4.2.2026](#) in Dopolnitev ustavne pritožbe Up-40/26 ter sistemske posledice imenovanja Varuha človekovih pravic brez vsebinske presoje programov

In

2. [Dopolnitev ustavne pritožbe v zadevi Up-40/26 z dne 3.2.2026 zaradi naknadno nastalih dejstev in novo pridobljenih dokazov – imenovanje Varuhinje človekovih pravic dne 3. 2. 2026 ter javni prenos seje Državnega zbora \(SLO 3\) kot dokazno gradivo –](#)

OPOMBA:

Naslov in podnaslov določata predvsem **metodološki namen prispevka**. Besedilo ni mišljeno kot pritisk na odločanje ali kot poseg v neodvisnost Ustavno sodišče Republike Slovenije, temveč kot strokovni analitični pripomoček. Avtor ne prejudicira odločitve sodišča in ne nadomešča njegove presoje, temveč z uporabo **imitacijsko-modelne metode ustavnosodne presoje** prikaže, kako bi bilo mogoče že na podlagi uradne dokumentacije izvesti tipičen ustavnopravni test skladnosti ter kako bi morala biti odločba logično strukturirana (izrek – dejstva – ustavnopravni standard – subsumpcija – sklep). Tak pristop je namenjen razjasnitvi pravnih meril, ne pa usmerjanju sodne volje.

Hkrati pa je treba priznati širši sistemski kontekst: v več kot treh desetletjih ustavne demokracije se v Republiki Sloveniji pri imenovanjih nosilcev najvišjih neodvisnih funkcij – ustavnih sodnikov, varuha človekovih pravic in primerljivih institucij – ponavljajo očitki o pomanjkanju transparentnosti, preverljivosti in meritne primerjave kandidatov. To ni problem posamezne zadeve, temveč vprašanje institucionalne kulture pravne države. Prav zato je uporaba imitacijske metode legitimna in strokovno koristna: kot **didaktična in normativna rekonstrukcija** pomaga pokazati, kakšni bi morali biti minimalni standardi postopka in kako bi morala biti ustavna odločba argumentacijsko zgrajena. Namen je torej podpora pravni jasnosti in krepitvi ustavnopravne prakse, ne pa kakršenkoli pritisk – gre za prispevek k temu, da se ustavni standardi v prihodnje uresničujejo bolj dosledno, predvidljivo in pregledno.

PREDUVOD

Besedilo, ki sledi (priloga 1), predstavlja **modelno oziroma simulirano ustavnosodno odločbo**. Ne gre za dejansko odločitev sodišča, temveč za **pravni in metodološki prikaz**, kako bi moralo Ustavno sodišče Republike Slovenije presoјati ustavnost in zakonitost postopka imenovanja Varuha človekovih pravic, če bi imelo pred seboj zgolj dva temeljna in uradna akta postopka:

(1) predlog Predsednice Republike Slovenije za imenovanje kandidatke (slika 2) ter

(2) odločbo Urada predsednika Republike Slovenije o zavrnitvi dostopa do informacij glede meril in razlogov izbire (slika 1)¹.

Namen takšne rekonstrukcije ni polemičen ali političen, temveč **strogo pravno-analitičen**. Gre za demonstracijo, da je že iz same vsebine navedenih dokumentov – brez dodatnega dokazovanja, zaslišanj ali širšega dokaznega postopka – mogoče neposredno ugotoviti, ali postopek izpolnjuje **minimalne ustavne standarde javnosti, transparentnosti, preverljivosti in pluralnosti**.

Metodološko izhodišče je preprosto:

če iz uradnih listin **ne izhajajo** vnaprej določena merila izbire, dokumentirana primerjalna presoja kandidatov, obrazloženi razlogi izbire ter dostopnost bistvenih informacij javnosti, potem pomanjkljivost ni vprašanje dokazovanja, temveč **vprašanje same strukture postopka**. V takem primeru ne gre za spor o dejstvih, temveč za **normativni preizkus skladnosti postopka z Ustavo**.

Prav zato je spodnja odločba zasnovana kot **imitacija tipične strukture ustavnosodne presoje (izrek – obrazložitev – pravni viri)**. Njena funkcija je pokazati:

- katera ustavna merila so pravno relevantna,
- katere konkretne procesne okoliščine so odločilne,
- ter zakaj že ob prvem vpogledu v uradno dokumentacijo nastopi očitna neizpolnitev teh meril.

Gre torej za **hipotetično, a pravno dosledno projekcijo**: kako bi moralo Ustavno sodišče odločiti, če *bi uporabilo neposreden test ustavne skladnosti na podlagi samih dokumentov postopka*, brez potrebe po dodatnih dokazih.

Takšen pristop sledi temeljni logiki ustavnosodne kontrole:

kadar že formalna zasnova postopka ne omogoča javnega nadzora, transparentne presoje in enake obravnave kandidatov, je protiustavnost **strukturna in očitna (prima facie)**.

Besedilo je zato treba brati kot **analitični instrument** – kot pravni model, ki na sistematičen in preverljiv način prikaže, kakšni bi morali biti ustavnopravni zaključki, kadar je imenovanje nosilca ene najvišjih neodvisnih funkcij izvedeno brez minimalnih jamstev odprtega in meritnega postopka.

¹ Oba dokumenta sta bila vročena dne 4.2.2026.

Slika 1: Odločba po zakonodaji o informacijah javnega značaja, ki jo je prejel kandidat za varuha (stranka po ZUP-2), ki nikoli ni zahteval vloge po zakonodaji o informacijah javnega značaja, kar dokazuje zmotno uporabo materialnega in procesnega prava v povezavi z imenovanjem varuha.

Številka: 003-03-5/2024-344

Datum: 4. 2. 2026

Urad predsednika Republike Slovenije (Urad) na podlagi drugega odstavka 22. člena Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15, 7/18, 141/22 in 40/25 – ZInfV-1; ZDIJZ) o zahtevi prosilca Franca Derganca, derganc@taxin.si (prošilec) v zadevi odobritve dostopa do informacij javnega značaja izdaja naslednjo

ODLOČBO

1. Zahtevi prosilca za dokument »Pisna obrazložitev Predsednice Republike Slovenije glede izbire predlagane kandidatke« se delno ugotovi, in sicer tako, da se v dokumentu na 2. strani prekrijejo podatki:
 - v prvem odstavku pod točkami od 1 do 4 in od 6 do 14 ter
 - v drugem odstavku pod točkama 1 in 2.
2. Zahteva prosilca za dokument »Obrazložitev razlogov za neizbiro kandidature« se zavrne.
3. V postopku odločanja o zahtevi prosilca niso nastali posebni stroški.

Obrazložitev:

Prošilec je dne 18. 1. 2026 ob 22:31 na Urad naslovil elektronsko sporočilo z zahtevo za posredovanje pisne obrazložitve predsednice Republike Slovenije glede izbire predlagane kandidatke ter hkrati obrazložitev razlogov za neizbiro prosilčeve kandidature (zahtevani dokumenti), vse v povezavi s postopkom imenovanja novega varuha človekovih pravic.

ZDIJZ določa, da je informacija javnega značaja tista informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali drugega dokumentarnega gradiva (dokument), ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom ali pridobil od drugih oseb (prvi odstavek 4. člena ZDIJZ).

Slika 2: Predlog UPRS, poslan na naslov Državnega zbora iz katerega nedvoumno izhaja, da UPRS zmotno uporablja materialna in procesna pravila v povezavi z imenovanjem varuha.

Številka: 003-03-5/2024-312

Datum: 7. januar 2026

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

mag. Urška Klakočar Zupančič
predsednica

Šubičeva ulica 4
1000 Ljubljana

Spoštovana gospa predsednica,

po ponovnem posvetovanju z vodji poslanskih skupin v Državnem zboru, predstavnikoma narodnih skupnosti in nepovezanima poslancema vam ponovno pošiljam predlog za imenovanje varuha človekovih pravic.

TedANJI varuh človekovih pravic Peter Svetina me je dne 30. julija 2024 obvestil, da mu dne 23. februarja 2025 poteče šestletni mandat.

6. junija 2025 sem po več krogih posvetovanj s poslanskimi skupinami, predstavnikoma narodnih skupnosti in nepovezanima poslancema v Državni zbor posredovala predlog kandidatke za varuhinjo človekovih pravic dr. Dijano Možina Zupanc. Kandidatka na javnem glasovanju ni prejela zadostnega števila glasov poslank in poslancev. Po tem neuspelem predlogu sem v pogovorih s poslanskimi skupinami, predstavnikoma narodnih skupnosti in nepovezanima poslancema predlagala še več kandidatov, pri katerih sem upala na uspeh brez javnega poziva, vendar ni bilo mogoče najti kandidatke ali kandidata, ki bi užival zadostno podporo za izvolitev.

V dogovoru s predsedniki parlamentarnih strank in vodji poslanskih skupin teh strank je bil dne 24. oktobra 2025 v Uradnem listu RS, št. 82/2025, objavljen ponovni poziv za zbiranje predlogov možnih kandidatov za varuha človekovih pravic.

Opis slik

Slika 1 in Slika 2 (oba dokumenta sta v celoti razkrita v pdf verziji) prikazujeta uradna dokumenta – Predlog za imenovanje kandidatke za Varuha človekovih pravic ter Odločbo Urada predsednika Republike Slovenije – ki ju je mag. Franc Derganc prejel dne 4. 2. 2026. Gre za ključni listini, ki sta postali neposredna podlaga za nadaljnja procesna dejanja pritožnika.

Po prejemu dokumentov je bila na Upravno sodišče Republike Slovenije vložena zahteva za odpravo odločbe zaradi njene ničnosti. Razlog ni bil vsebinsko nestrinjanje z odločitvijo, temveč **procesna napačna pravna kvalifikacija položaja pritožnika**. Organ je zahtevo obravnaval v režimu dostopa do informacij javnega značaja, kot da bi šlo za zahtevo »javnosti«, čeprav je pritožnik nastopal kot **stranka konkretnega postopka imenovanja**, ki je uveljavljala procesno pravico do vpogleda v spis.

Razlika je pravno bistvena: vpogled v spis je pravica stranke po pravilih upravnega postopka, ne pa splošna pravica javnosti do informacij. Z uporabo napačne pravne podlage je bil pritožniku odrečen položaj stranke ter s tem tudi učinkovito uveljavljanje pravnih sredstev. Takšna obravnava kaže na nerazumevanje temeljnih procesnih jamstev ter tudi mednarodnih standardov, zlasti Beneških načel, ki zahtevajo odprt, transparenten in preverljiv postopek imenovanja ter ustrezno procesno varstvo vseh kandidatov.

Obe listini zato ne predstavljata zgolj dokazila o vsebini imenovanja, temveč hkrati **dokazujeta sistemsko procesno pomanjkljivost postopka**, saj razkrivata, da organ ni razlikoval med položajem javnosti in položajem stranke, kar je neposredno vplivalo na zakonitost odločanja.

1. Kaj Predlog in Odločba po svoji vsebini že sami zase pokažeta

To poglavje izhaja iz neposrednega branja dveh temeljnih aktov postopka imenovanja Varuha človekovih pravic – predloga za imenovanje in odločbe o zavrnitvi dostopa do informacij. Analiza je strogo vsebinska in tekstualna. Ne presoja se, kaj bi lahko obstajalo v ozadju ali kaj bi bilo mogoče še dokazovati, temveč izključno to, kar je iz dokumentov razvidno. V ustavnopravnem smislu je odločilno prav to: ali že uradna dokumentacija sama omogoča preverljivost odločanja.

A – Predlog Predsednice Republike Slovenije

Predlog po svoji vsebini predstavlja zgolj končni nominacijski akt. Iz njega izhaja:

- naveden je en sam kandidat za imenovanje,
- predstavljeni so predvsem biografski in referenčni podatki (CV, kariera, funkcije),
- niso določena ali objavljena merila izbire,
- ni opisana metodologija ocenjevanja prijavljenih kandidatov,
- niso predstavljeni programi ali vsebinski koncepti vseh kandidatov,
- ni dokumentirane primerjalne presoje med kandidati,
- niso navedeni obrazloženi razlogi, zakaj je bila izbrana prav ta kandidatka in zakaj drugi niso bili predlagani.

Predlog torej ne izkazuje obstoja strukturiranega izbirnega postopka, temveč le rezultat brez razvidne poti do odločitve.

B – Odločba Urada predsednika Republike Slovenije

Odločba po svoji vsebini ne dopolnjuje ali pojasnjuje postopka, temveč omejuje dostop do informacij o njem. Iz nje izhaja:

- zavrnitev dostopa do meril izbire,
- zavrnitev dostopa do razlogov neizbire drugih kandidatov,
- zavrnitev dostopa do primerjalnih ocen in dokumentacije postopka,
- stališče, da ti podatki niso informacije javnega značaja oziroma da organ ni dolžan obrazložiti razlogov odločanja,
- posledično onemogočen vpogled v bistvene elemente poteka in vsebine izbire.

Odločba tako informacijske praznine iz Predloga ne zapolni, temveč jo formalno potrdi in utrdi.

Sklep

Če se oba akta presojata kumulativno, je ugotovitev preprosta in pravno neposredna: Predlog ne izkazuje obstoja meril, metodologije in primerjalne presoje, Odločba pa onemogoča dostop prav do teh istih elementov. Postopek zato že po svoji zasnovi ni sledljiv in ni preverljiv.

V takšnih okoliščinah protiustavnost ne izhaja iz spornih dejstev, temveč iz same strukture dokumentacije. Kadar odločanja ni mogoče rekonstruirati in nadzorovati, ga ni mogoče šteti za javnega, transparentnega ali meritnega. To pomeni tipičen primer prima facie neustavnosti postopka imenovanja nosilca ustavne funkcije.

2. Kako bi morale odločati Ustavno sodišče Republike Slovenije v zadevi Up-40/26, če presoja izključno na podlagi Predloga in Odločbe

To poglavje izhaja iz hipotetične, vendar pravno povsem realne procesne situacije: pritožnik v zadevi Up-40/26 prestopi procesni prag (izkaže pravni interes in dopustnost pravnega sredstva), Ustavno sodišče pa o zadevi odloča zgolj na podlagi dveh javno dostopnih in nespornih listin – predloga za imenovanje kandidata ter odločbe o zavrnitvi dostopa do informacij.

V takem primeru sodišče ne bi ugotavljalo spornih dejstev, ne bi izvajalo dokaznega postopka in ne bi presojalo verodostojnosti izjav, temveč bi opravilo **normativni preizkus ustavne skladnosti postopka** na podlagi uradne dokumentacije. Predmet presoje torej ne bi bila subjektivna pravilnost izbire, temveč **objektivna zakonitost in ustavnost same strukture postopka imenovanja**.

Metodološko bi morale sodišče izhajati iz naslednjih izhodišč:

- da se ustavnost postopka imenovanja nosilcev neodvisnih ustavnih funkcij presoja po standardih javnosti, transparentnosti, pluralnosti in preverljivosti odločanja, ki izhajajo iz 2., 39. in 44. člena Ustave,
- da mora biti izbira rekonstruirana iz uradnih dokumentov, saj le dokumentiran postopek omogoča zunanji nadzor nad oblastjo,
- da odsotnost meril, metodologije in obrazložitve ne pomeni pomanjkljivega dokazovanja, temveč pomeni **odsotnost samega ustavno zahtevanega postopka**,

– da sodišče ne presoja, kdo je “boljši kandidat”, temveč ali je bila izbira opravljena po preverljivih in objektivnih kriterijih.

Če bi sodišče analiziralo zgolj Predlog in Odločbo, bi morale ugotoviti:

- da iz dokumentacije ne izhajajo vnaprej določena merila izbire,
- da ni dokumentirane metodologije ocenjevanja kandidatov,
- da ni programov in vsebinskih predstavitev vseh kandidatov,
- da ni primerjalne presoje,
- da ni obrazloženih razlogov izbire in neizbire,
- da je dostop do teh informacij izrecno zavrjen.

Takšno dejansko stanje pa ne odpira vprašanja dokazovanja, temveč vodi neposredno do pravnega sklepa. Če odločitev ni dokumentirana in če je hkrati onemogočen vpogled v njene razloge, postopek **ne more biti materialno javen, transparenten ali preverljiv**. Brez teh elementov pa ni mogoče zagotoviti niti enake obravnave kandidatov niti učinkovitega javnega nadzora nad ravnanjem oblasti.

V takšni procesni konfiguraciji bi bila naloga Ustavnega sodišča zato razmeroma preprosta: ne bi tehtalo med več možnimi razlagami, temveč bi opravilo **prima facie ustavnopravni test**. Kadar že iz same uradne dokumentacije ni razvidno, po kakšnih kriterijih je bila sprejeta odločitev o imenovanju nosilca ustavne funkcije, je postopek kot tak neskladen z načelom pravne države in s pravico javnosti do obveščenosti.

Sklep

Če bi Ustavno sodišče Republike Slovenije v zadevi Up-40/26 odločalo zgolj na podlagi teh dveh javnih dokumentov, brez dodatnega dokazovanja, bi morale ugotoviti, da postopek imenovanja že po svoji zasnovi ne dosega ustavnega standarda javnosti, transparentnosti in pluralnosti. Posledično bi morale izpodbijane akte razveljaviti in postopek ponoviti ob vnaprej določenih merilih, dokumentirani primerjalni presoji ter dostopnosti bistvenih informacij javnosti.

3. Povzetek – dosedanje priloge v zadevi Up-40/26 in prihodnja vloga tega članka

V postopku ustavne pritožbe v povezavi z imenovanjem Varuha za človekove pravice 2025/2026 - Up-40/26 - je pritožnik **mag. Franc Derganc** že vložil **več dopolnitev ustavne pritožbe**, katerih skupna funkcija ni zgolj proceduralna, temveč **dejansko utrjuje in razširja materialno-ustavnopravne utemeljitve ter dokazno gradivo** zoper imenovanje Varuha človekovih pravic.

Iz vsebine teh dopolnitev je ključno izpostaviti naslednje:

- pritožnik je do danes vložil že **pet prilog dopolnitve ustavne pritožbe**, s katerimi **dokazno, dejansko in pravno upravičuje svojo trditev o sistemski neustavnosti postopka**;
- dopolnitve vključujejo **pravno-procesne utemeljitve pravnega interesa, prednostne obravnave** ter predloge začasnih ukrepov (npr. zadržanje izvrševanja akta);

- kot nova dejstva se navajajo tudi (4. pisanje) **javni televizijski prenos seje Državnega zbora in uradne izjave pristojnih organov**, ki potrjujejo, da **v postopku ni bilo predstavljenega nobenega vsebinsko ali operativnega programa kandidatke** in da ni bilo izvedene primerjalne presoje kandidatov, kar je v nasprotju s standardi, ki jih določajo mednarodna načela za institucijo nacionalnega varuha človekovih pravic;
- pritožnik iz takih dejstev sklepa, da postopek imenovanja ne zagotavlja **mednarodnih standardov neodvisnosti in učinkovitosti**, zato državljanom ni zagotovljeno **dejansko (materialno) varstvo pravic**, temveč le formalna institucionalna zasedba funkcije;
- dopolnitve jasno kažejo, da pritožnik **ni uveljavljal “pravice do funkcije”**, temveč pravico javnosti in posameznika do **materialno utemeljene, transparentne in meritne pripadnosti ustavne funkcije**, kar je v pristojnosti in zavezi same države;
- vloženo gradivo izkazuje, da v obravnavanem postopku **ni bila izvedena programska ali primerjalna presoja kandidatov**, kar je bistveno tudi za presojo **ustavnosti same strukture postopka**, ne zgolj njegove formalne zakonitosti.

Na tej podlagi ta članek predstavlja **šesto pisanje na Ustavno sodišče Republike Slovenije v zadevi Up-40/26**. Njegov namen ni zgolj povzeti ali ponoviti že vloženih navedb, temveč jih **dopolniti z novimi, samostojnimi in objektivno preverljivimi dejstvi**, ki izhajajo neposredno iz dveh uradnih aktov postopka – Predloga za imenovanje ter Odločbe o zavrnitvi dostopa do informacij.

Prav ta dva dokumenta predstavljata **ново dokazno podlago**: ne kot dodatno interpretacijo že znanih okoliščin, temveč kot **formalno in vsebinsko nov sklop listin**, ki sta postali javno dostopni šele naknadno in ki sami po sebi razkrivata strukturo postopka. Gre za uradna akta države, katerih vsebina ne zahteva dodatnega dokazovanja ali dokazne ocene, saj neposredno izkazuje, kako je bil postopek dejansko izveden.

Temelj šestega pisanja je zato metodološko drugačen od prejšnjih vlog. Medtem ko so prejšnje dopolnitve utemeljevale kršitve predvsem z vidika procesnih ravnanj, javnih izjav in poteka imenovanja, se ta prispevek opira na **normativni preizkus samih listin**. Predlog in Odločba namreč **ne zgolj potrujeta že zatrjevanih nepravilnosti, temveč jih dokončno in neposredno dokazujeta**, saj iz njune vsebine izhaja:

- da merila izbire niso bila določena ali dokumentirana,
- da primerjalna presoja kandidatov ni bila izvedena ali razkrita,
- da razlogi izbire niso obrazloženi,
- ter da je vpogled v te elemente izrecno onemogočen.

S tem protiustavnost ni več vprašanje presoje posameznih spornih dejstev ali subjektivnih ocen, temveč postane **vprašanje same organizacijske strukture postopka**. Pomanjkljivost ni dokazna, temveč sistemska: postopek že po svoji zasnovi ne omogoča javnosti, transparentnosti in preverljivosti.

Ta članek zato deluje kot **konsolidirano, šesto procesno dejanje**, ki z novimi listinskimi dejstvi potrjuje materialno jedro spora v zadevi Up-40/26: da imenovanje ni bilo izvedeno po ustavno zahtevanem meritnem in odprtem postopku, kar je razvidno že iz samih uradnih dokumentov, brez potrebe po dodatnem dokazovanju.

Priloga 1

USTAVNO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE

Zadeva:

Presoja ustavnosti in zakonitosti postopka imenovanja Varuha človekovih pravic Republike Slovenije – zahteva za varstvo pravice do javnega, transparentnega in pluralnega postopka izbire

Št.: Up-XX/26

Datum: 2026

ODLOČBA

IZREK

1.

Postopek imenovanja Varuha človekovih pravic Republike Slovenije, kakor izhaja iz dokumenta Predsednice Republike Slovenije št. 003-03-5/2024-312 ter odločbe Urada predsednika Republike Slovenije št. 003-03-5/2024-344, ni bil izveden skladno z načeli javnosti, transparentnosti in pluralnosti, ki izhajajo iz 2., 39. in 44. člena Ustave (1)(2)(3).

2.

Tak postopek ne zagotavlja preverljive in objektivne izbire kandidata po merilih strokovnosti, zato je v neskladju z načelom pravne države (1).

3.

Akti, ki temeljijo na tako izvedenem postopku, se razveljavijo, postopek imenovanja pa se mora ponoviti ob zagotovitvi javno objavljenih meril, programov kandidatov in obrazložene primerjalne presoje.

OBRAZLOŽITEV

A. UVODNE UGOTOVITVE

(1)

Varuh človekovih pravic je ustavna institucija nadzora nad delovanjem oblasti. Njegova legitimnost ne temelji zgolj na formalni izvolitvi v Državnem zboru, temveč na zaupanju javnosti, ki se vzpostavlja z odprtim, transparentnim in preverljivim postopkom izbire, saj le tak postopek zagotavlja dejansko neodvisnost in demokratično legitimnost nosilca funkcije.

(2)

Takšna zahteva izhaja iz ustavnega reda Republike Slovenije in zavezujočih mednarodnih standardov, zlasti iz 2. člena Ustave (1), 39. člena Ustave (2), 44. člena Ustave (3), 4. člena Zakona o državnem zboru (4), Beneških načel (5) ter ustaljene sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice in Sodišča Evropske unije (6).

B. DEJANSKE OKOLIŠČINE

(3)

Iz dokumenta Predsednice Republike Slovenije, s katerim je bil Državnemu zboru predlagan kandidat za Varuha človekovih pravic, izhaja, da je bil v imenovanje predlagan en sam kandidat, pri čemer iz predloženega gradiva ne izhajajo vnaprej določena merila izbire, metodologija ocenjevanja kandidatov, predstavitev programov vseh prijavljenih kandidatov niti dokumentirana in obrazložena primerjalna presoja njihove primernosti. Iz dokumentacije je razviden zgolj opis življenjepisa predlagane kandidatke, ne pa razlogi, ki bi omogočali preverljivo primerjavo z drugimi kandidati(

Dokaz: Predlog PRS za DZ_ VČP – Drenik ...

(4)

Urad predsednika Republike Slovenije je v postopku dostopa do informacij javnega značaja zavrnil dostop do meril izbire, razlogov neizbire posameznih kandidatov ter podatkov o drugih kandidatih, z obrazložitvijo, da ti podatki ne predstavljajo informacij javnega značaja. V nadaljnjem postopku je Urad predsednika Republike Slovenije, odloča o zahtevi za dostop do informacij javnega značaja, zavrnil dostop do podatkov, ki bi omogočili vpogled v izbirni postopek, in sicer do meril izbire, razlogov neizbire posameznih kandidatov ter podatkov o drugih prijavljenih kandidatih. Zavrnitev je utemeljil s stališčem, da navedeni podatki ne predstavljajo informacij javnega značaja ter da predsednik republike ni dolžan obrazložiti razlogov, zakaj posamezen kandidat ni bil predlagan v imenovanje.

UPRS je izdal akt, ki je ničen (odločba je izdana brez ZAHTEVE stranke, stranka je želela pojasnilo o razlogih za »ne predložitev v glasovanje v Državnem zboru«), saj kandidat DF v postopku ni javnost, temveč je stranka, kar skladno z določili ZUP-2 pomeni, da UPRS ne samo, da ni zagotovil javnega postopka, temveč je celo preprečil možnost vložitve pravnih sredstev za kandidate, ki utemeljeno pričakujejo ustavno-pravno opravilno izveden postopek imenovanja.

Dokaz: Odločba – Derganc – končna

(5)

Javnosti je bil zato dostopen zgolj končni predlog kandidatke, medtem ko predhodni izbirni postopek ni bil razkrit niti preverljiv. Posledično je bil javnosti dostopen zgolj končni predlog kandidatke, medtem ko predhodni izbirni postopek, ki je do tega predloga privedel, ni bil razkrit niti dokumentiran na način, ki bi omogočal zunanjo preverljivost ali javni nadzor.

(6)

Javnost, drugi kandidati in strokovna skupnost zato niso imeli možnosti nadzora nad zakonitostjo, objektivnostjo in strokovnostjo postopka. Takšna ureditev dejansko pomeni, da javnost, drugi kandidati in zainteresirana strokovna skupnost nimajo možnosti seznanitve z merili, primerjalnimi ocenami in razlogi izbire, zato ne morejo presojati zakonitosti, objektivnosti in strokovnosti postopka. S tem je javnost materialno izključena iz samega bistva postopka imenovanja, ki ima po svoji naravi izraziti javnopravni in ustavni značaj.

C. USTAVNOPRAVNA PRESOJA

(7)

Javnost postopka imenovanja nosilcev neodvisnih ustavnih funkcij pomeni več kot zgolj formalno javnost končnega glasovanja v predstavniškem telesu. Vsebinsko zahteva, da so javnosti dostopni tudi razlogi, merila in okoliščine, ki so vodili do izbire posameznega kandidata, saj le takšna dostopnost omogoča dejanski demokratični nadzor nad ravnanjem oblasti.

(8)

Če merila izbire, programi kandidatov in razlogi odločanja niso razkriti ali dokumentirani, javnost objektivno ne more preveriti, ali je bila odločitev sprejeta strokovno, zakonito in nepristransko. V takšnem primeru nadzor nad delovanjem oblasti postane iluzoren, postopek pa izgubi svojo javnopravno naravo.

(9)

Takšna zaprtost postopka je v neskladju s standardi, ki jih je razvilo European Court of Human Rights, po katerih je dostop do informacij javnega pomena bistveni pogoj za učinkovito izvrševanje demokratičnega nadzora nad delovanjem državnih organov. Takšna zaprtost postopka je v neskladju s standardi Evropskega sodišča za človekove pravice (7)(8).

(10)

Postopek zato ni bil materialno javen.

(11)

Načelo transparentnosti zahteva vnaprej znana merila in obrazloženo odločitev. Načelo transparentnosti zahteva, da so merila izbire določena vnaprej, da je postopek ocenjevanja dokumentiran ter da je končna odločitev razumno in preverljivo obrazložena.

(12)

V obravnavanem primeru merila izbire niso bila določena ali objavljena, primerjalna presoja kandidatov ni bila dokumentirana, razlogi neizbire posameznih kandidatov pa niso obstajali niti kot uradni dokument.

(13)

Odločitev zato ni sledljiva. Takšna odsotnost dokumentacije pomeni, da odločitev ni sledljiva in da ni mogoče ugotoviti, ali je bila sprejeta na podlagi objektivnih kriterijev ali zgolj na podlagi proste presoje predlagatelja.

(14)

Transparentnost je bistveni element dobrega upravljanja po praksi Sodišča EU (9)(10).

(15)

Postopek zato ne dosega ustavnega standarda transparentnosti, ki izhaja iz načela pravne države.

(16)

Beneška načela zahtevajo odprt in pluralen postopek (5). Mednarodni standardi, zlasti Beneška načela, določajo, da mora biti imenovanje ombudsmana rezultat odprtega in pluralnega postopka, ki omogoča sodelovanje javnosti ter primerjalno presojo programov in strokovnih referenc vseh kandidatov

(17)

Izključitev drugih kandidatov iz javne sfere onemogoča pluralno razpravo. Razlaga, po kateri je »kandidat« zgolj oseba, ki je že predlagana Državnemu zboru, medtem ko ostali prijavljeni posamezniki nimajo javnopravnega položaja, iz postopka izključuje možnost javne razprave in strokovne primerjave

(18)

Postopek se tako reducira na diskrecijsko izbiro. S tem se postopek vsebinsko reducira na notranjo diskrecijsko odločitev predlagatelja brez zunanjega nadzora, kar je nezdržljivo z zahtevo po pluralnem in odprtem postopku.

(19)

To je v nasprotju z bistvom ombudsmanske funkcije. Takšna ureditev je v nasprotju z bistvom ombudsmanske funkcije kot javne institucije nadzora oblasti, katere legitimnost temelji prav na zaupanju javnosti.

(20)

Izbira mora temeljiti na objektivni primerjalni presoji. Izbira kandidata za varuha mora temeljiti na objektivni, dokumentirani in primerjalni presoji strokovne usposobljenosti, izkušenj in programov vseh kandidatov.

(21)

Če ta ne obstaja, strokovnosti izbire ni mogoče preveriti. Če takšna primerjalna presoja ne obstaja ali ni razkrita, strokovnosti izbire ni mogoče preveriti, posledično pa ni mogoče izključiti arbitrarnosti odločanja.

(22)

Nepreverljivost pomeni arbitrarnost, kar je v neskladju z načelom pravne države (1). Arbitrarna ali nepreverljiva izbira nosilca neodvisne ustavne funkcije ni združljiva z načelom pravne države ter pomeni kršitev temeljnih ustavnih zahtev po zakonitosti, enakosti in objektivnosti delovanja oblasti(

SEZNAM VIROV za A-C:

1. Ustava Republike Slovenije – 2. člen.– načelo pravne države; zahteva predvidljivo, nearbitrarno in preverljivo odločanje oblasti.
2. Ustava Republike Slovenije – 39. člen- pravica javnosti do obveščenosti o delovanju javnih organov.
3. Ustava Republike Slovenije – 44. člen - pravica sodelovanja pri upravljanju javnih zadev, ki vključuje informirano javno razpravo.
4. Zakon o državnem zboru – 4. člen - delo Državnega zbora je javno; javnost je konstitutivni element legitimnosti odločanja.
5. Venice Commission – Venice Principles on the Protection and Promotion of the Ombudsman Institution (2019) - zahteva odprt, transparenten, pluralen in merit-based postopek imenovanja.
6. Splošni standardi transparentnosti v praksi ESČP in Sodišča EU
7. Magyar Helsinki Bizottság v. Hungary (2016)
8. Youth Initiative for Human Rights v. Serbia (2013)
9. Sweden & Turco v Council (C-39/05 P)
10. Access Info Europe v Council (C-280/11 P)
11. ClientEarth v Commission (C-57/16 P)

Povzetek sodb:

Magyar Helsinki Bizottság v. Hungary (2016)

→ dostop do informacij je sestavni del svobode izražanja in javnega nadzora oblasti.

Youth Initiative for Human Rights v. Serbia (2013)

→ država mora zagotoviti informacije, ki omogočajo nadzor nad javnimi funkcijami.

Társaság a Szabadságjogokért v. Hungary (2009)

→ prikrivanje informacij javnega interesa pomeni omejevanje demokratičnega nadzora.

Sodišče EU**Access Info Europe v Council (C-280/11 P, 2013)**

→ preglednost zakonodajnih postopkov je bistvena za demokracijo.

Sweden & Turco v Council (C-39/05 P, 2008)

→ javnost mora poznati razloge odločanja institucij.

ClientEarth v Commission (C-57/16 P, 2018)

→ transparentnost krepi legitimnost in zaupanje javnosti.

D. KUMULATIVNA PRESOJA

(23)

V obravnavanem postopku merila izbire kandidatov niso bila vnaprej določena niti javno objavljena, zato kandidati in javnost niso mogli predvideti kriterijev, po katerih bo izvedena presoja, kar je v neskladju z načelom pravne države in zahtevo po predvidljivosti ravnanja oblasti (1).

(24)

Razlogi izbire predlagane kandidatke ter razlogi neizbire drugih kandidatov niso bili obrazloženi ali dokumentirani, zaradi česar odločitve ni sledljiva niti preverljiva z vidika zakonitosti in strokovnosti.

(25)

Podatki o poteku presoje in o drugih kandidatih so bili prikriti oziroma opredeljeni kot nejavni, s čimer je bil javnosti onemogočen vpogled v bistvene elemente odločanja o nosilcu ustavne funkcije.

(26)

S tem je bil onemogočen učinkovit javni nadzor nad delovanjem oblasti, ki je konstitutivni element demokratične ureditve in pravice javnosti do obveščenosti (2), kakor jo razlaga tudi sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice (3).

(27)

Primerjalna presoja kandidatov, ki bi omogočila objektivno vrednotenje njihovih programov, referenc in usposobljenosti, ni bila izvedena ali vsaj ni bila dokumentirana na način, ki bi omogočal zunanjo preverljivost, kar izključuje možnost presoje, ali je bila izbira opravljena po načelu strokovnosti in enake obravnave.

(28)

Navedene pomanjkljivosti je treba presojati kumulativno. Njihov skupni učinek pomeni, da postopek imenovanja ni bil materialno javen, ni bil transparenten in ni zagotavljal pluralne ter meritne izbire kandidatov, kakor to zahtevajo ustavni standardi in Beneška načela (4).

(29)

Postopek, v katerem javnost nima dostopa do meril, razlogov in primerjalne presoje, ne izpolnjuje minimalnih standardov demokratične legitimnosti, saj ne omogoča nadzora nad tem, ali oblast ravna strokovno ali arbitrarno.

(30)

Institucija, katere temeljna naloga je nadzor nad zakonitostjo in ustavnostjo ravnanja oblasti, ne more biti legitimno imenovana v postopku, ki sam ne spoštuje temeljnih zahtev transparentnosti in odgovornosti, saj bi takšna ureditev omajala zaupanje javnosti v njeno neodvisnost.

(31)

Zato je bila s takšnim ravnanjem kršena ustavna zahteva po odprtem, preverljivem in pluralnem postopku izbire ter načelo pravne države, ki prepoveduje arbitrarnost odločanja (1), obenem pa

so bili prizadeti tudi standardi dostopa do informacij javnega pomena, kot jih priznava praksa Evropskega sodišča za človekove pravice in Sodišča Evropske unije (3)(5).

(32)

Ustavno sodišče ob upoštevanju navedenega ugotavlja, da postopek imenovanja ni dosegel ustavnega standarda javnosti, transparentnosti in pluralnosti, zato je bilo treba izpodbijane akte razveljaviti in postopek ponoviti na način, ki zagotavlja javno preverljivo in objektivno izbiro, kakor izhaja iz izreka te odločbe.

OPOMBE IN VIRI ZA D:

(1) Ustava Republike Slovenije, 2. člen – načelo pravne države; prepoved arbitrarnosti in zahteva po predvidljivem ter preverljivem odločanju oblasti.

(2) Ustava Republike Slovenije, 39. člen – pravica javnosti do obveščenosti; 44. člen – sodelovanje pri upravljanju javnih zadev.

(3) European Court of Human Rights, *Magyar Helsinki Bizottság v. Hungary*, sodba Velikega senata, 2016 – dostop do informacij kot pogoj demokratičnega nadzora oblasti.

(4) Venice Commission, *Venice Principles on the Protection and Promotion of the Ombudsman Institution*, 2019 – zahteva odprt, transparenten in pluralen postopek imenovanja ombudsmana.

(5) Court of Justice of the European Union, *Sweden and Turco v. Council*, C-39/05 P, 2008; *Access Info Europe v. Council*, C-280/11 P, 2013 – transparentnost kot bistveni element legitimnosti odločanja javnih institucij.

E. IZREK

(33)

Ugotovi se, da je bil postopek izbire in predlaganja kandidata za Varuha človekovih pravic Republike Slovenije, kakor izhaja iz predloga Predsednice Republike Slovenije št. 003-03-5/2024-312 ter iz odločbe Urada predsednika Republike Slovenije št. 003-03-5/2024-344, izveden v neskladju z 2., 39. in 44. členom Ustave Republike Slovenije, saj ni zagotavljal javnosti, transparentnosti in pluralnosti postopka (1)(2).

(34)

Ugotovi se, da tak postopek ni omogočal vnaprej določenih in javno dostopnih meril izbire, dokumentirane in primerjalne presoje kandidatov ter obrazloženih razlogov odločanja, zaradi česar ni izpolnjeval ustavnega standarda preverljivosti in objektivnosti odločanja javne oblasti (1).

(35)

Odločba Urada predsednika Republike Slovenije št. 003-03-5/2024-344 se razveljavi, ker temelji na razlagi, ki javnosti neupravičeno odreka dostop do informacij o postopku imenovanja nosilca ustavne funkcije (2)(3).

(36)

Razveljavi se postopek izbire in predlaganja kandidata za Varuha človekovih pravic Republike Slovenije, kolikor je temeljil na netransparentnem in nepreverljivem postopku presoje kandidatov, ki ni omogočal učinkovitega javnega nadzora.

(37)

Pristojnim organom se naloži, da postopek imenovanja ponovijo ob spoštovanju naslednjih ustavnih zahtev:

- vnaprejšnja in javna objava meril izbire,
 - javna objava programov vseh kandidatov,
 - dokumentirana in obrazložena primerjalna presoja kandidatov,
 - dostopnost bistvenih dokumentov javnosti,
 - razumno obrazložena odločitev o izbiri in neizbiri,
- v skladu z načeli dobrega upravljanja in transparentnosti (4)(5).

(38)

Do ponovitve postopka morajo organi zagotoviti ureditev, ki omogoča enako obravnavo vseh kandidatov ter dejanski in učinkovit javni nadzor nad zakonitostjo odločanja.

(39)

Ta odločba učinkuje takoj, saj bi nadaljnje izvrševanje izpodbijanih aktov povzročilo težko popravljive posledice za legitimnost in zaupanje javnosti v institucijo Varuha človekovih pravic.

(40)

Vsaka stranka nosi svoje stroške postopka.

VIRI IN SODNA PRAKSA za E:

(1) Ustava Republike Slovenije – 2. člen (načelo pravne države; prepoved arbitrarnosti oblasti).

(2) Ustava Republike Slovenije – 39. člen (pravica javnosti do obveščenosti) in 44. člen (sodelovanje pri upravljanju javnih zadev).

(3) European Court of Human Rights – *Magyar Helsinki Bizottság v. Hungary*, Veliki senat, 2016 – dostop do informacij javnega pomena kot pogoj demokratičnega nadzora nad delovanjem oblasti.

(4) Venice Commission – *Venice Principles on the Protection and Promotion of the Ombudsman Institution*, 2019 – zahteva odprt, transparenten, pluralen in merit-based postopek imenovanja ombudsmana.

(5) Court of Justice of the European Union –

- *Sweden and Turco v. Council*, C-39/05 P, 2008 – razkritje razlogov odločanja kot pogoj legitimnosti institucij;
- *Access Info Europe v. Council*, C-280/11 P, 2013 – transparentnost kot temelj demokratičnega nadzora;
- *ClientEarth v. Commission*, C-57/16 P, 2018 – odprtost uprave krepi zaupanje javnosti.

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

Številka: 003-03-5/2024-312

Datum: 7. januar 2026

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

mag. Urška Klakočar Zupančič
predsednica

Šubičeva ulica 4
1000 Ljubljana

Spoštovana gospa predsednica,

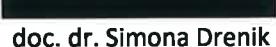
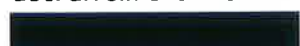
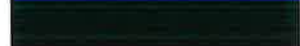
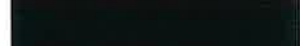
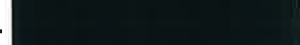
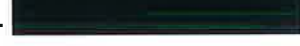
po ponovnem posvetovanju z vodji poslanskih skupin v Državnem zboru, predstavnikoma narodnih skupnosti in nepovezanima poslancema vam ponovno pošiljam predlog za imenovanje varuha človekovih pravic.

TedANJI varuh človekovih pravic Peter Svetina me je dne 30. julija 2024 obvestil, da mu dne 23. februarja 2025 poteče šestletni mandat.

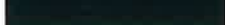
6. junija 2025 sem po več krogih posvetovanj s poslanskimi skupinami, predstavnikoma narodnih skupnosti in nepovezanima poslancema v Državni zbor posredovala predlog kandidatke za varuhinjo človekovih pravic dr. Dijano Možina Zupanc. Kandidatka na javnem glasovanju ni prejela zadostnega števila glasov poslank in poslancev. Po tem neuspelem predlogu sem v pogovorih s poslanskimi skupinami, predstavnikoma narodnih skupnosti in nepovezanima poslancema predlagala še več kandidatov, pri katerih sem upala na uspeh brez javnega poziva, vendar ni bilo mogoče najti kandidatke ali kandidata, ki bi užival zadostno podporo za izvolitev.

V dogovoru s predsedniki parlamentarnih strank in vodji poslanskih skupin teh strank je bil dne 24. oktobra 2025 v Uradnem listu RS, št. 82/2025, objavljen ponovni poziv za zbiranje predlogov možnih kandidatov za varuha človekovih pravic.

Na moj poziv je Urad predsednika Republike Slovenije prejel štirinajst (14) predlogov možnih kandidatov, in sicer po abecednem vrstnem redu priimkov:

1.
2.
3.
4.
5. doc. dr. Simona Drenik Bavdek
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.

Po izteku roka je Urad predsednika Republike Slovenije prejel še dva (2) predloga možnih kandidatov:

1.
2.

Urad predsednika republike je s prijavljenimi kandidati v decembru 2025 opravil pogovore. Po preučitvi prijavnih dokumentacij, poročilu o opravljenih pogovorih s prijavljenimi kandidati, posvetovanji z vodji poslanskih skupin, predstavnikoma narodnih skupnosti in nepovezanimi poslanci sem se po temeljitem razmisleku in na podlagi 14. člena Zakona o varuhu človekovih pravic (Uradni list RS, št. 69/17 – uradno prečiščeno besedilo; ZVarCP) ter ob smiselni uporabi prvega odstavka 13. člena Zakona o ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12, 23/20 in 92/21; ZUstS), ki določa, da predsednik republike predlaga kandidate izmed možnih kandidatov, ki so predlagani na način iz 12. člena ZUstS, lahko pa predlaga tudi druge kandidate, odločila, da Državnemu zboru Republike Slovenije predlagam, da za varuhinjo človekovih pravic imenuje

dr. Simono DRENIK BAVDEK.

Dr. Simona Drenik Bavdek je državljanka Republike Slovenije, doktorica pravnih znanosti in docentka za ustavno in mednarodno pravo.

Diplomirala je na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani, magistrirala iz mednarodnega prava na Pravni fakulteti Univerze v Utrechtu na Nizozemskem in doktorirala iz mednarodnega prava na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani.

Je pomočnica vodje Centra za človekove pravice pri Varuhu človekovih pravic Republike Slovenije. Je tudi docentka za ustavno in mednarodno pravo na Fakulteti za pravo in ekonomijo Katoliškega inštituta.

Dr. Drenik Bavdek je pomemben del kariere posvetila diplomaciji in mednarodnemu pravu. V letih 2000–2015 je bila diplomatka na Ministrstvu za zunanje zadeve, kjer je bila med drugim vodja Sektorja za mednarodno pravo, pravna svetovalka ministra, vodja Oddelka za človekove pravice, Svet Evrope in OVSE, sodelovala pa je tudi pri predsedovanju Slovenije OVSE v letu 2005. Bila je vodja Projektne enote za pripravo zagovora Slovenije pred arbitražnim sodiščem ter agentka Republike Slovenije pred arbitražnim sodiščem za določitev stika Slovenije z odprtim morjem in meje med Slovenijo in Hrvaško. Poleg tega ima dr. Drenik Bavdek veliko mednarodnih izkušenj, med drugim je bila izvoljena za poročevalko Skupščine držav pogodbenic Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča v Haagu (2009–2012). Oktobra 2024 je bila v Evropski mreži nacionalnih institucij za človekove pravice (ENNHRI) izvoljena za članico Upravnega odbora. V ENNHRI, ki združuje vse evropske nacionalne institucije za človekove pravice in je regionalno združenje Globalnega zavezništva nacionalnih institucij za človekove pravice (GANHRI) v okviru OZN, je že več let tudi sopredsedujoča Pravni delovni skupini. Dr. Drenik Bavdek je edina v mreži, ki ni predstojnica institucije oziroma namestnica predstojnika, kar potrjuje njeno strokovno odličnost in ugled v mednarodnem okolju.

Od leta 2020 dr. Drenik Bavdek deluje kot pomočnica vodje Centra za človekove pravice pri Varuhu človekovih pravic Republike Slovenije, kjer je bila ključna pri utrjevanju Varuhovega položaja kot institucije s statusom A po Pariških načelih Združenih narodov. Je tudi urednica Letnega poročila Varuha človekovih pravic in urednica, avtorica oz. soavtorica več publikacij Varuha in alternativnih poročil Varuha mednarodnim mehanizmom o stanju človekovih pravic in pravne države v Sloveniji.

Redno predava na različnih domačih in mednarodnih konferencah in odborih. Ves čas tudi dobro sodeluje z različnimi nevladnimi organizacijami in različnimi akademskimi institucijami.

Kandidatko za varuhinjo človekovih pravic je predlagal prof. dr. Ernest Petrič, ugledni pravnik in profesor mednarodnega prava, nekdanji predsednik Ustavnega sodišča Republike Slovenije. Podporo predlogu so podali prof. dr. Alenka Šelih, doc. dr. Mitja Steinbacher, Liana Kalčina in Vlasta Nussdorfer.

Spoštovana gospa predsednica,

ob upoštevanju dejstva, da Republika Slovenija od 23. februarja 2025 nima varuha človekovih pravic prevzemam svoj del odgovornosti in Državnemu zboru predlagam, da za varuhinjo človekovih pravic izvoli dr. Simono Drenik Bavdek. Verjamem, da ima kandidatka izkušnje in znanje, da bo lahko institucijo Varuha človekovih pravic vodila strokovno, neodvisno in odgovorno do vseh državljanov in državljanov Republike Slovenije.

Glede njene vloge kot vodje projektne enote za pripravo zagovora Slovenije pred arbitražnim sodiščem in agentke Republike Slovenije pred arbitražnim sodiščem za določitev stika Slovenije z odprtim morjem in meje med Slovenijo in Hrvaško po temeljitim razmisleku ocenjujem, da je dr. Drenik Bavdek sprejela odgovornost in posledice za svoje ravnanje v tej politično izpostavljeni zadevi. Arbitražno sodišče v Haagu je tedaj presodilo, da ravnanje dr. Drenik Bavdek ni vplivalo na nadaljnje delo sodišča.

Postopek je sicer zaključen od 29. junija 2017, ko je Arbitražno sodišče v Haagu razglasilo končno razsodbo v arbitraži med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško in s tem določilo morsko in kopensko mejo med državama. Prav tako tudi Nacionalni preiskovalni urad v preiskavi, ki jo je vodil v zvezi s tem primerom, ni našel dokazov zlorabe položaja in nevestnega dela pri dr. Drenik Bavdek.

Zavedam se, da dr. Drenik Bavdek za izvolitev potrebuje dvotretjinsko večino, torej najmanj 60 glasov poslank in poslancev. Za predlog sem se odločila po posvetovanju z vodji poslanskih skupin, predstavnikoma narodnih skupnosti in nepovezanima poslancema. Ocenjujem, da bi kandidatko lahko podprli tudi v kateri od opozicijskih poslanskih skupin, brez katerih varuhinje ali varuha človekovih pravic v kakršni koli sestavi Državnega zbora ne moremo izvoliti.

S prijaznimi pozdravi in izrazi mojega spoštovanja.

Nataša Pirc Musar
PRESEDNICA REPUBLIKE SLOVENIJE
Nataša
Pirc
Musar
Digitalno
podpisal Nataša
Pirc Musar
Datum:
2026.01.07
15:15:23 +01'00'

Priloga:

- Pisno soglasje kandidatke, da kandidaturo sprejema.

Poslano:

- Državni zbor RS, Šubičeva 4, Ljubljana – po e-pošti in po kurirju.

Vložiti:

- Zbirka dokumentarnega gradiva pri UPRS.

Predsednica Republike Slovenije

URAD

Številka: 003-03-5/2024-344

Datum: 4. 2. 2026

Urad predsednika Republike Slovenije (Urad) na podlagi drugega odstavka 22. člena Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 117/06 – ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 – odl. US, 102/15, 7/18, 141/22 in 40/25 – ZInfV-1; ZDIJZ) o zahtevi prosilca Franca Derganca, derganc@taxin.si (prosilca) v zadevi odobritve dostopa do informacij javnega značaja izdaja naslednjo

ODLOČBO

1. Zahtevi prosilca za dokument »Pisna obrazložitev Predsednice Republike Slovenije glede izbire predlagane kandidatke« se delno ugodi, in sicer tako, da se v dokumentu na 2. strani prekrijejo podatki:
 - v prvem odstavku pod točkami od 1 do 4 in od 6 do 14 ter
 - v drugem odstavku pod točkama 1 in 2.
2. Zahteva prosilca za dokument »Obrazložitev razlogov za neizbiro kandidature« se zavrne.
3. V postopku odločanja o zahtevi prosilca niso nastali posebni stroški.

Obrazložitev:

Prosilca je dne 18. 1. 2026 ob 22:31 na Urad naslovil elektronsko sporočilo z zahtevo za posredovanje pisne obrazložitve predsednice Republike Slovenije glede izbire predlagane kandidatke ter hkrati obrazložitev razlogov za neizbiro prosičeve kandidature (zahtevani dokumenti), vse v povezavi s postopkom imenovanja novega varuha človekovih pravic.

ZDIJZ določa, da je informacija javnega značaja tista informacija, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali drugega dokumentarnega gradiva (dokument), ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom ali pridobil od drugih oseb (prvi odstavek 4. člena ZDIJZ).

Urad je v tem postopku vpogledal v evidence, ki se v zbirkah dokumentov vodijo pri uradu in vsebujejo vse dokumente, ki pri delu urada in predsednice Republike Slovenije nastanejo. V teh evidencah se nahaja dokument iz 1. točke izreka te odločbe. Urad je v postopku preveril, ali navedeni dokument morda vsebuje informacije, ki predstavljajo izjemo od dostopa do informacij javnega značaja iz 6. in 6. a člena ZDIJZ. Urad je ugotovil, da so v dokumentu navedeni tudi osebni podatki posameznikov, ki so se prijavili ali so bili predlagani za imenovanje na funkcijo varuha človekovih pravic, zato je moral presojati, ali gre v teh primerih za podatke, ki predstavljajo izjemo po 3. alineji prvega odstavka 6. člena ZDIJZ (izjema varstva osebnih podatkov).

V skladu z definicijo osebnega podatka po prvi točki 4. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov¹ pomeni osebni podatek katerokoli informacijo v zvezi z določenim ali določljivim posameznikom, pri čemer je določljiv posameznik tisti, ki ga je mogoče neposredno ali posredno določiti, zlasti z navedbo identifikatorja, kot je ime, identifikacijska številka, podatki o lokaciji, spletni identifikator, ali z navedbo enega ali več dejavnikov, ki so značilni za fizično, fiziološko, genetsko, duševno, gospodarsko, kulturno ali družbeno identiteto tega posameznika.

Urad je tako preveril, ali je za obdelavo (posredovanje zahtevanih podatkov prosilcu oziroma javnosti) podana ustrezna pravna podlaga. Obdelava osebnih podatkov je namreč zakonita le, če je podana ena od pravnih podlag, ki jih določa Splošna uredba o varstvu podatkov v prvem odstavku člena 6. Na to pravno podlago se v prvem odstavku 6. člena sklicuje tudi Zakon o varstvu osebnih podatkov.

Splošna uredba o varstvu podatkov v 86. členu določa, da lahko javni organi oziroma javno ali zasebno telo v skladu s pravom Unije ali pravom države članice, ki velja za javni organ ali telo, razkrije osebne podatke iz uradnih dokumentov, s katerimi razpolaga, zaradi opravljanja nalog v javnem interesu, da se uskladi dostop javnosti do uradnih dokumentov s pravico do varstva osebnih podatkov v skladu s to uredbo. Ker razkritje osebnega podatka javnosti predstavlja vrsto obdelave osebnih podatkov po drugem odstavku 4. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov, je za presojo dopustnosti razkritja treba upoštevati splošne pravne podlage za obdelavo osebnih podatkov, opredeljene v 6. členu Splošne uredbe o varstvu podatkov. Iz navedenega člena kot splošno pravilo izhaja, da je obdelava osebnih podatkov (torej tudi razkritje podatkov javnosti) zakonita (dopustna) med drugim tudi, če je obdelava potrebna za izpolnitev zakonske obveznosti, ki velja za upravljavca (točka c), ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu (točka e).

Razkritje osebnih podatkov v postopku dostopa do informacij javnega značaja je torej dopustno, kadar gre za osebne podatke, ki hkrati pomenijo tudi podatke, potrebne za izpolnitev zakonske obveznosti, ki velja za upravljavca (točka c), ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu (točka e).

Zakonsko podlago za obdelavo osebnih podatkov v postopku dostopa do informacij javnega značaja v tem primeru predstavljata 2. člen Zakona o varuhu človekovih pravic (Uradni list RS, št. 69/17 – uradno prečiščeno besedilo in 57/25 – ZF – ZVarČP), ki določa, da varuha oziroma varuhinjo človekovih pravic izvoli državni zbor na predlog predsednika republike, ter Zakon o državnem zboru (Uradni list RS, št. 66/19 – ZDZ), ki v 4. členu določa, da je delo državnega zbora javno. Javnost dela se zagotavlja na način, ki ga določa poslovnik. Navedeno pomeni, da se o predlaganem kandidatu predsednika republike za imenovanje na funkcijo varuha človekovih pravic odloča na seji državnega zbora, ki je v skladu s 4. členom ZDZ javna, zato kandidatovi osebni podatki ne predstavljajo izjeme po 3. alineji prvega odstavka 6. člena ZDIJZ.

V postopku imenovanja novega varuha človekovih pravic je tako kandidat za varuha človekovih pravic le kandidat, ki ga predsednik republike v imenovanje predlaga Državnemu zboru RS. Vsi ostali predlagani ali prijavljeni posamezniki nimajo lastnosti kandidata za imenovanje na funkcijo, zato v teh primerih ne gre za podatke, ki bi bili javni v skladu s citiranimi določbami ZVarČP in ZDZ. Urad ob upoštevanju navedenega zato posreduje prosilcu dokument iz 2. točke izreka te odločbe na način, kot izhaja iz izreka te odločbe, in sicer se v dokumentu prekrijejo osebni podatki na poziv prijavljenih/predlaganih posameznikov, ki niso bili predlagani v imenovanje državnemu zboru, saj ti podatki ne predstavljajo informacij javnega značaja.

Urad je v tem postopku ugotovil, da dokumenta iz 2. točke izreka te odločbe z vsebino, ki jo navaja prosilec, v njegovih evidencah ni. Zakon o ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12, 23/20, 92/21, 22/25 in 57/25 – ZF; ZUstS), ki se v postopku imenovanja varuha človekovih pravic uporablja na podlagi 14. člena ZVarČP, v 13. členu med drugim določa, da predsednik republike predlaga kandidate za prosta mesta sodnikov ustavnega sodišča (v našem primeru varuha človekovih pravic) izmed možnih kandidatov, lahko pa predlaga tudi druge kandidate. Vsak predlog kandidature mora biti obrazložen, priloženo mora biti tudi pisno soglasje kandidata. ZUstS torej ne določa, da bi moral predsednik republike obrazložiti, zakaj posameznika, ki je predlagan/prijavljen na njegov javni poziv, ni predlagal v imenovanje – določa le, da mora svoj predlog obrazložiti za kandidata, ki ga predlaga v imenovanje državnemu zboru. Urad dokumenta »Obrazložitev razlogov za neizbiro kandidature« torej prosilcu ne more posredovati, ker ta iz prej navedenih razlogov ne obstaja in torej ni izpolnjen eden izmed pogojev iz prvega odstavka 1. člena

ZDIJZ v povezavi s prvim odstavkom 4. člena ZDIJZ, ki morajo biti podani kumulativno, da lahko potrdimo obstoj informacije javnega značaja.

Posebni stroški v tem postopku niso nastali.

Pravni pouk:

Zoper to odločbo je dovoljena pritožba v 15 dneh od vročitve te odločbe. Pritožba se vloži pri Uradu predsednika Republike Slovenije, Erjavčeva 17, 1000 Ljubljana, o njej pa bo odločala Informacijska pooblaščenka.

Mag. Nataša Brenk
Uradna oseba za dostop do
informacij javnega značaja

Vročiti:

- Prosilcu – po elektronski pošti.

Vložiti:

- Zbirka dokumentarnega gradiva pri UPRS.

¹ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES.